

Pr. Maxim (Iuliu-Marius) Morariu

Evangelhie și actualitate

Ediția a doua, adăugită

Prefață de
† Preasfințitul Ioan Casian,
Episcopul Ortodox Român al Canadei

Volum apărut cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului

Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

DOXOLOGIA
Iași, 2023

Protosinghelul Maxim (Iuliu-Marius) Morariu este doctor în teologie al Facultății de Teologie Ortodoxă din cadrul Universității Babeș-Bolyai (UBB) din Cluj-Napoca (*Summa cum laude*) și doctor în științe sociale al Universității Pontificale Angelicum din Roma (*Summa cum laude*). A publicat, editat, coordonat sau tradus 45 de volume de teologie, istorie și literatură și peste 350 de studii, articole și recenzii. A colaborat cu Radio Renașterea din Cluj-Napoca, Radio Trinitas, Radio Someș și portalul doxologia.ro. Începând cu anul 2022 este eclesiarhul Catedralei Episcopale „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe” din Saint-Hubert, QC și exarhul mănăstirilor din Episcopia Ortodoxă Română a Canadei. Din anul 2023 este, de asemenea, și membru asociat al Academiei Oamenilor de Știință din România, filiala New York.

CUPRINS

Crâmpeie de asceză literară și spirituală a condeului și a minții de inspirație biblică († Ioan Casian, <i>Episcopul Ortodox Român al Canadei</i>)	9
Cuvântul autorului la ediția a doua	12
Meditația și contextul pandemic (<i>Cuvântul autorului la ediția întâi</i>)	14
I. Meditații duminicale	17
Pescuirea minunată	19
Iubirea vrăjmașilor	23
Hristos-Fiul vorbește unei inimi de mamă	27
Pilda Semănătorului. Hristos și actul propovăduirii	31
Demonul posedatului și demonii Cetății	35
Bogăția, fariseismul și Împărăția lui Dumnezeu	40
Dumnezeul Care tămăduiește și învie	46
„Țarina” și „roada cea bună”	51
Feluritele forme ale „gârbovirii”	57
Invitații și „cina” cu Stăpânul	62
Hristos și genealogia noastră	67
Domnul pe fugă	71
Ioan și propovăduirea Celui întrupat	76
Pocăința – de la Ioan Botezătorul la Iisus	80
De la vindecare la recunoștință: Iisus și leproșii	85
De la vedere la credință	91
Vama omenească și cea divină	95

Talanții și veșnicia	99
Ruga unei inimi de mamă	104
Între milostenia umană și cea divină	109
„Risipa” omenească și cea divină	113
Judecata – între bilanț și sfârșit	120
Chemarea – de la inima lui Hristos la inima noastră	125
Calea tămăduirii – de la suflet la trup	128
Crucea – de la asumare la răsplată	131
Vindecarea – între nevoie și vanitate	135
Pătimirile Domnului și mântuirea noastră	138
„Finicul” de pe cale și cel din sufletele noastre	142
Cuvântul și mărturia lui Ioan Botezătorul	146
Feluritele încredințări ale Învierii	149
Teologia la feminin	152
Slăbănogirea sufletească și cea trupească	156
Setea și feluritele ei forme de astâmpărare	160
Vindecare și mărturisire	163
Hristos Vindecătorul	167
Domnul și grija de ceilalți	170
Hristos – apa cea vie	173
Domnul și prim-planul vieții omenești	176
Grija Lui și grijile noastre	180
Dragostea care tămăduiește	183
Adevărata hrană	186
Domnul Care poruncește stihiiilor și oamenilor deopotrivă	189
Lunaticul, demonii și tămăduirea	191
Datoria Lui și îndatoririle noastre	194
Nașterea și Împărăția	197
Crucea și urmarea	200
De la o formă a pescuirii la „Pescuire”	203
Iubirea cea fără de opreliști	206
Fiul și mama văduvă	210

II. Gânduri ocazionale	215
Gânduri la Praznicul Schimbării la Față	217
Gânduri la Praznicul Nașterii Maicii Domnului	220
Gânduri la Praznicul Înălțării Sfintei Cruci	223
Gânduri la Botezul Domnului	226
Gânduri la Praznicul Sfinților Trei Ierarhi	228
Gânduri la Praznicul Întâmpinării Domnului	231
 Ecouri	 235

Crâmpie de asceză literară și spirituală a condeiului și a minții de inspirație biblică

Sfânta Scriptură este cartea de căpătâi a identității omului și a lumii. Sfânta Scriptură este izvorul înțelepciunii dumnezeiești exemplificat în istoria concretă și sinuoasă a umanității noastre. Mulți și-au încercat de-a lungul timpului iscusința în a extrage din ea elemente sau crâmpie de înțelepciune spre folos și edificare în viața personală sau în cea comunitară.

A medita asupra Sfintei Scripturi înseamnă a te face ucenic la școala lui Dumnezeu. Căci toți cei pe care Sfânta Scriptură i-a reținut în cărțile sale sunt oameni aleși, chiar sfinți ai lui Dumnezeu, care ne călăuzesc prin cuvânt și faptă în a înțelege faptele lui Dumnezeu cu noi, oamenii. Și cu atât mai mult istoria sfântă a Fiului lui Dumnezeu prezentată în Noul Testament, care devine paradigma celei mai simple, firești (în nefirescul firii omenești căzute) și definitive soluții la abisul îndepărtării omului de Dumnezeu prin păcat.

Sfânta Scriptură este și literatură, istorie și cosmologie, este poezie, proză și profeție, este morală sau etică, și enumerarea ar putea continua ceva timp. Dar, până la urmă, Sfânta Scriptură este toate acestea și mai mult decât acestea. Ea le transcende prin puterea harului și inspirației pe care le cuprinde. Este istoria relației și comuniunii omului cu Dumnezeu. Este istoria lucrării providenței lui Dumnezeu

asupra omului și a felului în care acesta din urmă a înțeles-o și a urmat-o. Este drumul restaurării unei vocații sau chemări adresate de Dumnezeu omului întru începuturi. De aceea, Sfânta Scriptură este izvor de înțelepciune pentru că îndeamnă la acțiune și transfigurare. La o transfigurare pe care Biserica o numește sfințenie. Nimic mai puțin de atât. Este standardul pe care Dumnezeu l-a așezat pentru om, căci *Dumnezeu S-a făcut om pentru ca omul să devină Dumnezeu* (Sf. Atanasie cel Mare). Aceasta înseamnă a fi *chip și asemănare a lui Dumnezeu*. Înseamnă a face parte din familia lui Dumnezeu, a deveni *fiu sau fiică după a har a lui Dumnezeu*.

Citirea și înțelegerea Sfintei Scripturi are acest scop principal de a ghida pe cititor și pe cel care meditează asupra ei *spre sfințenie, spre cunoașterea lui Dumnezeu și a sinei și spre comuniunea cu Dumnezeu și cu aproapele* – adică spre împlinirea deplină a vocației omului. De aceea, citirea, meditația, ascultarea și înțelegerea Sfintei Scripturi constituie un exercițiu de creștere duhovnicească *până vom ajunge toți la unitatea credinței și a cunoașterii Fiului lui Dumnezeu, la starea bărbatului desăvârșit, la măsura vârstei deplinătății lui Hristos* (Efeseni 4, 13). Sfânta Scriptură este un rod al inspirației lui Dumnezeu în Biserică și este destinată creșterii Bisericii și a omului ca un întreg.

Salutăm cartea Părintelui Protosinghel Maxim Morariu, o culegere de scurte meditații pe parcursul unui an, un exercițiu de *asceză literară și spirituală a condeului și a minții*, care încearcă să privească în mod personal, dar să și tragă folos și să aducă în actualitate diferitele înțelesuri ale pericopelor Noului Testament. Meditația și înțelegerea sensurilor textelor propuse sunt căi de comuniune cu Dumnezeu care îl conduc pe cel care se apleacă asupra lor spre

o mai adâncă comuniune și cunoaștere a lui Dumnezeu și spre o mai mare și adecvată transfigurare interioară a sinei propriu spre comuniunea cu El, cu cei care le vor citi și întreolaltă.

† Ioan Casian,
Episcopul Ortodox Român al Canadei

Cuvântul autorului la ediția a doua

La începutul anului 2022 am reușit, cu binecuvântarea lui Dumnezeu, să ofer cititorilor prima ediție a acestui volum de meditații dedicate Evangheliilor duminicale. M-a bucurat gândul că reușeam să adun într-un volum munca pe care, vreme de mai bine de un an, o realizasem pentru Radio Renașterea și portalul ortodox doxologia.ro.

Nu mică mi-a fost mirarea de a vedea că modestele mele gânduri sunt destul de călduros primite. Pe lângă faptul că oameni dragi sufletului meu, precum părintele profesor Constantin Valer Necula, doamna prof. dr. Luminița Cornea, părintele Grigore-Toma Someșan și scriitorii Darius Echim și Mihai Cistelican, i-au dedicat cronici de întâmpinare, cititori de ici și colo mi-au scris să mă felicite cu ocazia apariției ei. O ofer din nou cititorului, într-o ediție îmbogățită, într-un veșmânt grafic de sărbătoare și într-un tiraj ce sper să corespundă, de această dată, solicitărilor tuturor celor dornici a o citi. Am adăugat la textele deja prezente câteva meditații ocazionale, dar și ecourile pe care le-a avut prima versiune.

Îi mulțumesc lui Dumnezeu că mi-a îngăduit să duc la bun sfârșit un astfel de proiect. Mulțumesc Înaltpreasfințitului Părinte Teofan pentru binecuvântarea de a-l publica în cadrul prestigioasei edituri Doxologia a Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, Preasfințitului Părinte Ioan Casian, cel dintâi Episcop Ortodox Român al Canadei, pentru prefață, dar și părintelui arhid. Dan-Grigore Văscu și doamnei

preotese Viorica și domnului Cătălin Acasandrei, redactor-șef doxologia.ro, pentru tot ajutorul. Mulțumesc de asemenea părintelui dr. Lucian Radu și echipei de profesioniști ai editurii pentru munca depusă. Bunul Dumnezeu să ne facă parte tuturor de toate cele ce ne sunt de folos! A Lui să fie slava în veci!

Pr. Maxim Morariu

Pescuirea minunată

Iubiții mei,

Evanghelia de astăzi e bogată în sensuri și extrem de actuală. O exegeză complexă ar putea face de-a dreptul subiectul unei cărți, căci episodul „pescuirii minunate” are deopotrivă valoare simbolică, teologică și, dacă s-ar face o investigație atentă, de bună seamă, aici s-ar regăsi și accente doctrinare. Nu e scopul acestor modeste rânduri de a realiza o abordare exhaustivă, ci mai degrabă de a vă pune la suflet câteva gânduri în legătură cu mesajul și conținutul ei.

În linii mari, medicul Luca ne relatează aici modul în care Hristos a transformat câțiva pescari sfătoși în apostoli, prin intermediul unei minuni. Episodul e marcat de spontaneitatea Învățătorului, altminteri constantă în activitatea Lui de propovăduire. Pe malul lacului cu apă dulce, pe care localnicii îl numesc și Marea Galileii, Hristos propovăduia. Conform relatării, tocmai realizase o spectaculoasă exorcizare. Acum, Își trăgea nițel sufletul, vorbind mulțimilor. Nu oriunde, ci în vecinătatea unei ape străjuite în mod pitoresc de niște terase naturale superbe, ce-l fac pe vorbitor să se simtă într-un adevărat amfiteatru natural. Deodată, vede două corăbii adăstate la țărm. Îi întâlnește și pe proprietari, care-și spălau mrejele, fapt ce arată că tocmai sfârșiseră lucrul în acea zi. Alege să Se urce într-una din ele, cea a lui Simon. Nimic surprinzător. De pe corabie, cu un vânt prielnic ce l-ar fi purtat spusele înspre cei de

pe țarm, ar fi putut propovădui până târziu în noapte. Ar fi fost deopotrivă văzut și auzit și ar fi lăsat o puternică impresie asupra auditoriului. O făcuse, cu certitudine, și anterior, o va face și în viitor. De aceea, proprietarul nu e speriat când i se cere să-L ducă în larg. De altminteri, Rabbi acționează într-un mod de-a dreptul predictibil: de pe corabie, vorbește.

Ceea ce va urma după ce-și încheie cuvântul constituie însă chintesența episodului. Le va cere să meargă mai în adânc și să arunce mrejele. Un pescar profesionist nu primește ordine de la nimeni. Cu atât mai puțin atunci când el însuși știe că sorții de izbândă sunt slabi. Își avea și Simon semnele lui, că doar nu bântuia pe luciul apei de azi-de ieri! Ține să-I spună vorbitorului că nu-i de șagă cu meșteșugul! Și totuși, se conformează. E o formă de ascultare. Nu va fi dezamăgit. Într-un mod cu totul excepțional, va prinde atât de mult pește, că mrejele încărcate vor sta să se rupă. Cere ajutoare. Cu toate acestea, drumul până la țarm e de-a dreptul anevoios, din pricina mulțimii încărcăturii.

E momentul în care vorbărețul, dar sincerul pescar, își va da seama că Cel cu care discută nu e un învățător de lege oarecare. E ceva mai special. Reacția lui, similară ca atitudine cu cea a locuitorilor ținutului Gherghesenilor, are totuși la bază o altă motivație. „Ieși de la mine, Doamne, că sunt om păcătos!”, va spune el. Și alții îi vor cere să plece, însă pentru că se temeau că năstrușnicele Lui minuni le vor periclita avutul. Motivația viitorului corifeu al cetei apostolice e însă una de natură metafizică. Omul se știe necurat. Lumina lui Hristos e într-un puternic contrast cu întunericul ce-i stăpâna ființa. Și ceilalți, anume Ioan și Iacov, fiii lui Zevedeu, sunt speriați. De vorbit, vorbește

doar Simon. Așa-i e firea, de om apucat. Extrovertit până la culme, ar zice psihologii de astăzi.

Hristos nu Se sperie de întunericul lui, ci dimpotrivă, lansează un ordin-chemare: „Nu te teme, de acum înainte vei fi pescar de oameni”. Nu doar Simon se va supune, ci toată ceata. La finele zilei, pe malul lacului vor rămâne două corăbii goale. Pescarii se reconvertiseră profesional. Vor răspunde unei chemări mai înalte. Corabia pe care o vor cârmui va cunoaște de-acum înainte altfel de ape.

Iubiții mei,

Evangelhia de astăzi vorbește despre smerenie, ascultare și transformare lăuntrică. Specialiști în domeniul lor, Simon și cei împreună cu dânsul vor ține să-I semnaleze politicos Celui care le folosisese corabia în scopuri de propovăduire că nu e treaba Lui meșteșugul pescuitului. Și totuși îi vor face hatârul. Spre surprinderea lor, vor fi de-a dreptul copleșiți, căci printr-o minune, eforturile le vor fi răsplătite. Așa se întâmplă cu fiecare dintre noi, atunci când Îl ascultăm pe Hristos, chiar dacă uneori cererile Lui ni se par neînțelese, ori în contra logicii noastre. Interacțiunea cu El transformă! Vine în primă fază să ne descopere păcatele și întunericul, ca lui Simon. Însă nu cu scopul de a ni le reproșa, ci pentru a ni le curăți. Hristos e balsamul prin excelență, pentru care orice act de pocăință reprezintă semnalul primenirii sufletești! Odată curățit, sufletul simte chemarea. Una care-l face să se perpelească și să răspundă nepregetat afirmativ la solicitarea transformării interioare.

Episodul mai spune ceva, cu precădere păstorilor de suflete, dar nu în mod exclusiv. Hristos îi cheamă să fie pescari de oameni. A fi pescar te transformă într-un om aflat la îndemâna intemperiilor, care se remarcă mai degrabă

prin răbdare și nădejde decât prin alte calități. Pescari, nu vânători! Nu oameni care iau viața în mod deliberat, ci truditori care propun, momesc, apoi așteaptă, nădăjduind că vor avea noroc. Sunt zile, cum a fost și cea de dinaintea minunii, când mrejele putrezesc în apă și nada nu aduce nimic. Ceasuri încununate de griji, în care omul nu știe dacă va avea din ce-și hrăni copiii sau dezvoltă negoțul. Apoi vin vremuri cu roadă, în care meșteșugarul prinde într-atât, încât poate face și provizii sau pune un ban deoparte pentru zile negre. Și-n vocația pastorală, apostolii vor face la fel. Vor arunca mreaja. Vor propovădui cuvântul lui Dumnezeu, în ape mai mult sau mai puțin cunoscute. Vor fi primiți, ignorați sau uneori chiar batjocoriți. Lacul Ghenizaretului era populat de pești pașnici, marea învolburată a lumii în care vor fi trimiși va conține din abundență și rechini, balene sau alte specii marine, unele prietenoase, altele cât se poate de periculoase. Va fi un risc pe care Simon și ceilalți doi însoțitori ai lui și-l vor asuma. Unul pe care suntem chemați să ni-l asumăm și noi, căci și nouă ne răsună chemarea de a deveni pescari de oameni. Și noi suntem părtași pescuirii minunate, nu doar atunci când o ascultăm citită din Evanghelie, ci de fiecare dată când în viața noastră Dumnezeu lucrează! Să-I cerem s-o facă mai des și să răspundem prompt chemării Lui, așa cum au făcut-o apostolii de astăzi!

Sus să avem inimile!